

LITERARY STUDIES. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 82.0(438):821.161.2Укр.09
<https://doi.org/10.31548/philolog2021.02.042>

РЕЦЕПЦІЯ ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В ЕСЕЇСТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ ЮЗЕФА ЛОБОДОВСЬКОГО

Л. В. МАРКУЛЯК, кандидат філологічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича
 E-mail: larysamarkuliak@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3329-6509>

Анотація. Юзеф Лободовський – польський письменник, перекладач, видавець, який відіграв важливу роль в осмисленні польсько-українського культурно-історичного дискурсу. У статті проаналізовано літературно-критичний доробок польського дослідника, присвячений творчій спадщині Лесі Українки. Увагу зосереджено головно на есеї, написаному в далекому 1938 році до 25-ліття від дня її смерті. Есеї репрезентує ставлення Ю. Лободовського до творчої особистості української письменниці, художній доробок якої він ставить на один щабель з Франковим.

Есеїст розмислює над становленням української письменниці крізь призму родинного виховання, спілкування з М. Драгомановим, її самоосвіти тощо. Польський дослідник розглядає творчість мисткині на тлі епохи, яка поставила для українських письменників нові завдання – виведення літератури із тенет провінціалізму на європейську арену. Саме Леся Українка, на думку Ю. Лободовського, наближала Україну до Європи, в тому числі й цілим спектром оригінальних тем і мотивів, на які багата її творчість. Екзотизм тематики творів української авторки есеїст пояснює поступом української літератури, яка розширювала межі для зацікавленого читача.

Дослідник не ставить перед собою завдання детально проаналізувати творчість української авторки. Він актуалізує основні концепти, що становлять ядро художнього світу Лесі Українки, серед яких увиразнює мотив ностальгії, мотив національної зради. Мотив ностальгії есеїст пов'язує з частим перебуванням Лесі Українки за межами рідного краю, на лікуванні. Психологічний стан ностальгії, притаманний українській письменниці, зумовлює появу поезій та драматичних творів мисткині на українську тематику. Грунтовні знання дослідника з української історії дозволили йому глибоко осмислити причини появи творів письменниці, в яких домінуючим постає мотив національної зради. Цей мотив тотожний, на думку Ю. Лободовського, з національною пасивністю і тоді, коли Леся Українка у творах на історичну тематику переносить своїх персонажів в інші епохи, таким чином приховуючи своє ставлення до проявів продажності, пристосуванства та національної зради.

Польський дослідник висноує, що в творчості Лесі Українки цілком органічно уживаються високий естетизм та суспільна проблематика, що у поєднанні створюють особливо гармонійний художній світ.

Незаангажованість польського есеїста дозволила йому здійснити літературно-критичну рецепцію творчості Лесі Українки крізь призму таких проблемних детермінант, які радянські дослідники розглядати не могли. Вважаємо, що Ю. Лободовський тяжів до національно-екзистенціальної інтерпретації творчості української письменниці, збагативши лесезнавчий науковий дискурс цікавими спостереженнями.

Ключові слова: творчість, мотив, ностальгія, екзистенція, інтерпретація, історико-культурний дискурс, національна свідомість.

Актуальність дослідження. В утвердженні та осмисленні польсько-українського історико-культурного дискурсу важливу роль відіграв Юзеф Лободовський – польський поет, прозаїк, перекладач, літературний критик, видавець.

Світоглядно-ціннісну парадигму Ю. Лободовського, безперечно, формувало його перебування на Кубані з 1917 по 1921 рр., куди, за свідченням біографів, переїхала сім'я

майбутнього письменника. Очевидно, тоді почалося свідоме входження у широкий світ української мови, історії, культури. Так народжувалася його українськість, адже він, нащадок козацького роду (батьківська лінія довго зберігала питомо українське прізвище Лобода). Перебування Ю. Лободовського в Україні (зокрема на Волині) і спілкування з українським світом, у якому важливе місце

посідало й знайомство з художніми творами українських письменників, допомогло йому визначитись із пріоритетами у творчості, Тому в орбіті літературно-критичних та перекладацьких візій польського дослідника перебувають Т. Шевченко, Є. Маланюк, Олег Ольжич, У. Самчук. Практикував есеїст також літературно-критичні рефлексії у лесезнавчому дискурсі.

У 1938 році в «Бюлетені польсько-українському» Ю. Лободовський публікує статтю «Творчість Лесі Українки (у двадцятип'ятиліття смерті – 1913-1938)». Це було одне з перших зарубіжних літературно-критичних досліджень про творчість визначної української письменниці. Тому нам видається актуальним в контексті відзначення цього річ ювілейної дати – 150-річчя від дня народження Лесі Українки – звернути увагу на потрактування її творчості польським дослідником, який активно спричинився до налагодження українсько-польських культурно-історичних зв'язків у середині ХХ ст.

Написання есею про Лесю Українку було інспіроване, очевидно, бажанням автора познайомити польського читача з визначною українською поеткою, життєву долю та творчість якої Ю. Лободовський вважав помітним явищем, достойним того, аби його репрезентувати європейському читачеві. До того ж на тлі непростих польсько-українських відносин, які історично склалися, саме таке «культурологічне» знайомство з українськими митцями та їхньою творчістю могло б пом'якшити антагонізм між двома народами в нових геополітичних умовах.

Аналіз досліджень і публікацій.

Літературно-критичний доробок Ю. Лободовського ставав предметом уваги дослідників, серед яких – О. Баган, О. Вознюк, С. Кравченко, І. Матковський. Літературознавці відзначали тривалу плідну працю Ю. Лободовського в осмисленні українського культурно-історичного простору, яка безумовно впливала на польське суспільство в оцінці українського питання, зокрема й для пошуку шляхів взаємного порозуміння між двома народами. У цьому зв'язку науковиця С. Кравченко зазначає: «Лише зараз можна об'єктивно поцінувати всі зусилля Ю. Лободовського, спрямовані на розвиток щирого і відкритого діалогу між поляками та українцями. Лише зараз можна вповні побачити його невмирущу актуальність та істинну значимість» [6, с. 126]. У фокус уваги дослідників потрапляє також життєпис Ю. Лободовського, у якому вони віднайшли українське коріння письменника-есеїста (по батьківській лінії). З огляду на цю обставину, літературознавиця О. Вознюк зауважила, що «Лободовський поставив собі нелегке завдання – примирити у

собі поляка та українця, залишаючись вірним сином обох батьківщин» [2, с. 177]. Праці науковців О. Багана та І. Матковського випрозорюють погляди Ю. Лободовського на творчість Є. Маланюка, з яким його, до речі, пов'язували приятельські стосунки. Проте цілісне дослідження, яке б стосувалося літературно-критичних поглядів Ю. Лободовського на творчість Лесі Українки, відсутнє.

Мета дослідження – проаналізувати рецепцію творчості Лесі Українки у літературно-критичній есеїстиці польського дослідника Юзефа Лободовського та визначити місце його творчого доробку в лесезнавчому дискурсі.

У статті застосовано біографічний, порівняльно-історичний, описовий **методи дослідження**.

Результати. Огляд творчості Лесі Українки есеїст здійснює крізь призму спостережень над життєписом авторки. В полі зору вдумливого дослідника перебуває родинне виховання, прищеплення любові до рідного слова, звичаїв, традицій, літератури, а також вплив на еволюцію світоглядно-естетичних поглядів Лесі Українки її дядька Михайла Драгоманова. Саме ці обставини, на слух переконання Ю. Лободовського, склали основу для глибокого розуміння національної ідентичності. Розмірковуючи про стан української літератури кінця ХІХ – поч. ХХ ст., Ю. Лободовський наголошує на очевидній потребі її кардинальних змін, позаяк найхарактернішими ознаками української літератури означеного періоду «був її провінціалізм, утилітарна народність або навіть етнографізм не раз найгіршого гатунку» [10, с. 325]. Тому дослідник цілковито підтримує необхідність звернення поглядів українських літераторів в бік Європи, аби «очистити надто затхлу атмосферу, пустити свіжого повітря, нових тем, загальнолюдських проблем і завдань», оскільки перед літературою постало велике завдання: «вийти на європейські шляхи розвитку» [10, с. 327]. Свідомий того, що «Шевченко пробудив національну свідомість і створив власне українську літературу», а Куліш і Франко «першими нав'язали контакти з Європою», польський дослідник слушно зауважує, що Лесю Українку «вже саме виховання в культурній атмосфері родинного дому підготувало до ближчих контактів зі всесвітньою літературою» [10, с. 326]. Її наближення до Європи розпочалося ще в ранньому віці, коли «кільканадцятилітньою дівчинкою допомагала своїй матері Ользі Косач перекладати Гомера з французького тексту, а кілька років пізніше чудово, хоч не дуже точно перекладає на українську мову поезію Гейне» [10, с. 326]. Сама Леся добре

розуміла важливість інтегрування в європейський культурний простір. Безперечно, вона була лідеркою в українському інтелектуальному середовищі, яка цей напрям пропагувала та вважала надзвичайно перспективним, про що, зокрема, свідчить також її листування. Так, у листі до дядька М. Драгоманова від 5 січня 1890 року знаходимо такі рядки: «Серед киян молодих останнього часу починає ширитися європеїзм; вони починають учити європейські мови і інтересуватись європейською літературою. Доказом цього може служити те, що ми (молодіж) задумали видати цілу серію перекладів найкращих творів європейських і російських авторів» [8, с. 45].

Ю. Лободовський не здійснює розлогого відчитування творів Лесі Українки, обмежується лише виокремленням концептів її поетичного світу, які, на думку польського дослідника, є найпосутнішими. При цьому есеїст підмітив, що її художня спадщина надзвичайно багата на теми та проблеми, закорінені на загальноєвропейській традиції. Дослідник пов'язує екзотизм тематики творів поетки з поступом української літератури, яка, «маючи у своєму розпорядженні іншого читача зі зміненими вимогами, здобувала нові позиції і швидким темпом розширювала межі зацікавлень і можливостей» [10, с. 326]. Ця думка Ю. Лободовського корелює з поглядами українського літературного критика націоналістичного спрямування Д. Донцова, який виводить «творчість Лесі Українки поза рамки стисло національної поезії на великий простір» [3, с. 79].

Звернення мисткині до української тематики польський дослідник пояснює і «закидами, які поетку супроводжували, і тою обставиною, що вона часто перебувала далеко від батьківщини і ностальгія була її щоденним гостем» [10, с. 328]. Як приклади, Ю. Лободовський наводить «Лісову пісню», створену Лесею на Кавказі, а також «Бояриню», написану в Єгипті. Психологічний стан ностальгії притаманний самій поетці через часті подорожі за межі рідного краю, що й спричинювало появу творів з домінантним мотивом ностальгії. До того ж цей мотив виникає не лише в драматичній творчості Лесі Українки, але й у поетичній, починаючи з «Надії» і далі – у віршах «І все-таки до тебе думка лине...», «Іфігенія в Тавриді». Тож «ностальгія стала чи не головним джерелом, із якого народилися твори української національної тематики» [10, с. 327]. Ілюстрації поетичних творів Лесі Українки есеїст наводить у власному перекладі польською мовою.

Добре обізнаний в українській історії, польський есеїст осмислює трагедію колоніального становища України, коли було

зламано хребет українському визвольному рухові. При цьому письменник засуджує русифікаторську політику царського уряду, «який мав у своєму розпорядженні такі потужні засоби боротьби, як економічна й соціальна експлуатація» [10, с. 326].

Есеїст дає високу оцінку творчості Лесі Українки, яку ставить поряд із Франковою, оскільки вважає їх найвищими досягненнями, «в яких маніфестувалася національна свідомість епохи» [10, с. 327]. Цим самим дослідник відводить для Лесі Українки-митця провідну роль в поступі народу до визрівання ідеї державності.

Звернення української авторки до творів на історичну тематику Ю. Лободовський вважає прихованою формою вираження. Леся Українка завульговувала свій протест щодо проявів продажності, малодушності, національної зради, переносячи своїх персонажів в інші історичні епохи, позаяк «під маскою давно не існуючих людей і минулих подій стоять живі, наболілі проблеми сучасної української реальності» [10, с. 326]. До речі, подібну думку в одному з перших досліджень про творчість Лесі Українки у 1924 році висловив М. Зеров: «...її вавилоняни й єгиптяни мають сучасну психологію, а її американські пущі, середньовічна Іспанія, Рим та Єгипет – то тільки більш-менш прозорі псевдоніми її рідного краю» [5, с. 392].

Леся Українка в оцінці Ю. Лободовського постає унікальною українською письменницею, адже «запроваджуючи в поезії та драмах європейську широту горизонтів, перша досягла загальнолюдської проблематики, насамперед у постановці та художньому вирішенні психологічних проблем» [10, с. 326]. Україноцентричність та європейськість ні в якому разі не суперечать одне одному, а, навпаки, засвідчують гармонійність такого поєднання, позаяк «поезія Лесі Українки є маніфестацією мистецтва з одного боку естетично автономного, з другого боку не відстороненого від суспільної проблематики, яке уміло і гармонійно поєднувало ці якості в єдину досконалу цілість» [10, с. 327].

Польський дослідник виокремлює домінантний мотив – мотив національної зради, тотожний із національною пасивністю, який Леся Українка часто поєднує з мотивом ностальгії, адже «пишучи про українську «руїну» (есеїст згадує «Бояриню» – Л. М.), поетка думала про найбільш чіткі та найдратівливіші сторони сучасної дійсності» [10, с. 326].

Слід зазначити, що при аналізі творчості української письменниці, зокрема, улюбленого жанру Лесі Українки – драматичного, Ю. Лободовський уникає надмірної компліментарності в своїх оцінках. Творчі пошуки письменниці у драматургії видаються Ю. Лободовському винятково «літературними»,

не для світла рампи. Тож есеїст дає цьому своє пояснення, яке зводиться до того, що «найчастіше поетка цілком занедбує драматичну будову, зосереджуючи усю свою увагу тільки на психологічних конфліктах» [10, с. 327].

Висновки. Ю. Лободовський збагатив лесезнавчий дискурс цікавими спостереженнями, заґрунтованими на ціннісних парадигмах, завдяки яким українській авторці вдалося створити неповторний художній світ. Польський дослідник зумів побачити в особі Лесі Українки та її творчості тип нової української людини, спраглої свободи, здатної до самопожертви заради великої ідеї. Показово, що саме в художніх візіях української письменниці Ю. Лободовський віднайшов ті ціннісні орієнтири, які були близькі йому самому.

Рефлексії Ю. Лободовського про художній світ Лесі Українки – це не просто спроба дати оцінку її творчості. Це радше намагання популяризувати ім'я української авторки та її творчого доробку в польському суспільстві. Значення праці Ю. Лободовського про творчість Лесі Українки полягає в тому, що дослідник, на відміну від радянських літературних критиків, не був заангажований, що дозволило йому актуалізувати такі проблемні вузли творчості письменниці, які в умовах радянської цензури українська літературно-критична думка не могла розглядати. Тому довгий час Леся Українка на материковій радянській Україні поставала співачкою досвітніх огнів, революціонеркою (майже більшовицького стибу), а її творчість доходила до читачів у дозованому вигляді, без дражливих для пильного цензора тем. Згадаймо хоча б

заборонену для друку драматичну поему «Бояриня», про яку писав Ю. Лободовський ще у 1938 році і яка «повернулася» до українського читача у 90-х рр. ХХ ст. після відновлення української незалежності.

Як бачимо, у Ю. Лободовського переважає національно-екзистенціальна інтерпретація творчості Лесі Українки. І це цілком закономірно, адже польському дослідникові близькі українські проблеми, якими він переймався, намагаючись інтелектуально вплинути на порозуміння між двома народами й усунути стереотипи щодо провінційності української літератури, які панували в польському суспільстві.

Звісно, можна дошукуватися спільності в ідейних поглядах обох поетів, у мандрівних сюжетах, притаманих їхній поетичній творчості, у розумінні важливості перекладів художніх творів світової літератури, що зумовило появу чималої кількості здійснених ними інтерпретацій. Проте за цими багатьма спорідненостями увиразнюється та обставина, яка єднає Леся Українку та Ю. Лободовського: вони сприяли входженню України в європейську культурну парадигму. Українська письменниця – на початку ХХ ст., а польський митець – через три десятки років, у передвоєнне десятиліття. Оскільки Ю. Лободовський здійснював переклади поезії Лесі Українки, то **перспективою подальших досліджень** вбачаємо у детальному аналізі його поетичної інтерпретації творів української авторки.

Список використаних джерел

1. Баган Олег, Матковський Іван. Історіософсько-культурологічні візії Євгена Маланюка. *Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина*. Дрогобич: Коло. 2009. С. 307-309.
2. Вознюк О. Імагологічна візія України Юзефа Лободовського. *Парадигма*. Вип. 4. С.176-188.
3. Донцов Дмитро Поетка українського Рисорджименто (Леся Українка). *Літературна есеїстика*. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження». 2009. С.59-97.
4. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. *Вибрана есеїстика 90-х*. К.: Факт. 2001.
5. Зеров М. Леся Українка. Твори: В 2-х т. Т.1. К.: Дніпро. 1990.
6. Кравченко С. Україна у публіцистичній та літературній творчості Юзефа Лободовського: до історіософії проблеми. *Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи*. 2013. №3 (3). С.125-131.
7. Матковський Іван. Юзеф Лободовський

про Євгена Маланюка. *Вісниківство: літературна традиція та ідеї. Збірник наукових праць, присвячений пам'яті Василя Іванишина*. Дрогобич: Коло. 2009. С. 343-345.

8. На хвилі доби: Хрестоматія польської літературної періодики 20-30-х рр. ХХ ст. Упорядкув., вступ. ст. та пер. із пол. С. І. Кравченко. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2007. С.325-328.

9. Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. Т.10. К.: Наук. думка. 1978. 543 с.

10. Lobodowski Jozef (Юзеф Лободовський). *Tworczość Lesi Ukrainki (w dwudziestolecie smierci – 1913-1938) Творчість Лесі Українки (у двадцятип'ятиліття смерті – 1913-1938)*. *На хвилі доби: Хрестоматія польської літературної періодики 20-30-х рр. ХХ ст. Упорядкув., вступ. ст. та пер. із пол. С. І. Кравченко*. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2007. С.325-328.

References

1. Bahan, Oleh, Matkovskiy, Ivan. (2009). *Istoriyosofsko-kulturolohichni vizii Yevhena Malaniuka*.

© Л. В. Маркуляк

Visnykivstvo: literaturna tradytsiia ta idei. Zbirnyk naukovykh prats, prysviachenyi pamiaty Vasylia Ivanyshyna [Historiosophical and cultural visions of Yevhen Malanyuk. Heraldry: literary tradition and ideas. A collection of scientific works dedicated to the memory of Vasyl Ivanyshyn]. Drohobych: Kolo, pp. 307-309.

2. Vozniuk, O. *Imaholohichna viziia Ukrainy Yuzefa Lobodovskoho* [Imagological vision of Ukraine by Jozef Lobodowski]. *Paradyhma* [Paradigm], no. 4, pp. 176-188.

3. Dontsov, Dmytro. (2009). *Poetka ukrainskoho Rysordzhymento (Lesia Ukrainka)* [Poetess of the Ukrainian Risorgimento (Lesya Ukrainka)]. *Literaturna eseistyka* [Literary essays]. Drohobych: Vydavnycha firma «Vidrodzhennia», pp. 59-97.

4. Zabuzhko, O. (2001). *Khroniky vid Fortinbrasa. Vybrana eseistyka 90-kh*. [Chronicles of Fortinbras. Selected essays of the 90's]. K.: Fakt.

5. Zerov, M. (1990) *Lesia Ukrainka. Tvory: V 2-kh t.* [Lesya Ukrainka. Works in 2 volumes]. V.1. K.: Dnipro.

6. Kravchenko, S. (2013) *Ukraina u publitsystychnii ta literaturnii tvorchosti Yuzefa Lobodovskoho: do istoriosofii problemy* [Ukraine in the journalistic and literary works of Jozef Lobodowski: to the historiosophy of the problem]. *Masova komunikatsiia: istoriia, sohodennia, perspektyvy* [Mass communication: history, present, prospects]. №3 (3), pp. 125-131.

7. Matkovskiy, Ivan. (2009). *Yuzef*

Lobodovskiy pro Yevhena Malaniuka [Jozef Lobodowski about Yevhen Malanyuk]. *Visnykivstvo: literaturna tradytsiia ta idei. Zbirnyk naukovykh prats, prysviachenyi pamiaty Vasylia Ivanyshyna* [Heraldry: literary tradition and ideas. A collection of scientific works dedicated to the memory of Vasyl Ivanyshyn]. Drohobych: Kolo, pp. 343-345.

8. *Na khvyli doby: Khrestomatiia polskoi literaturnoi periodyky 20-30-kh rr. XX st.* [On the wave of the day: A textbook of Polish literary periodicals of the 20-30s of the twentieth century]. (2007). Uporiadkuv., vstup. st. ta per. iz pol. S. I. Kravchenko. Lutsk: RVV «Vezha» Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky, pp. 325-328.

9. Ukrainka, Lesia. *Zibrannia tvoriv: U 12 t.* (1978) [Ukrainka Lesya. Collection of works in 12 volumes]. V. 10. K.: Nauk. dumka. 543

10. Lobodowski, Jozef (Jozef Lobodovskiy). *Tworczość Lesi Ukrainki (w dwudziestopięciolatecie śmierci – 1913-1938)*. (2007). *Tvorchist Lesi Ukrainky (u dwadziestypięcioletniej śmierci – 1913-1938)* [Art of Lesya Ukrainka (in the twenty-fifth anniversary of her death - 1913-1938)]. *Na khvyli doby: Khrestomatiia polskoi literaturnoi periodyky 20-30-kh rr. XX st.* [On the wave of the day: A textbook of Polish literary periodicals of the 20-30s of the twentieth century]. Uporiadkuv., vstup. st. ta per. iz pol. S.I. Kravchenko. Lutsk: RVV «Vezha» Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky, pp. 325-328.

RECEPTION OF LESYA UKRAINKA'S WORK IN JOZEF LOBODOWSKI'S ESSAY DISCOURSE L. V. Markuliak

Abstract. *The article analyzes the literary and critical heritage of the Polish poet, prose writer, translator Jozef Lobodowski, dedicated to the creative heritage of Lesya Ukrainka. Attention is focused mainly on an essay written back in 1938 to the 25th anniversary of her death. The essay presents the attitude of J. Lobodowski to the personality of the Ukrainian writer. The Polish researcher examines the artist's work against the background of the era, set new tasks for Ukrainian writers - the withdrawal of literature from the networks of provincialism to the European arena. It was Lesya Ukrainka, according to J. Lobodowski, who brought Ukraine closer to Europe, including with a whole range of original themes and motives that are rich in her work. The Polish researcher actualizes the main concepts that make up the core of Lesya Ukrainka's artistic world, among which he emphasizes the motive of nostalgia, the motive of national treason. We believe that J. Lobodowski tends to a national-existential interpretation of the work of the Ukrainian writer.*

The purpose of research is to analyze the reception of Lesya Ukrainka's creativity in the literary-critical essay of the Polish researcher Jozef Lobodowski and to define his work in the Lesya Ukrainka's discourse.

Results of research. *J. Lobodowski enriched Lesya Ukrainka's discourse with interesting observations based on value paradigms, thanks to which the Ukrainian author managed to create a unique artistic world. The Polish researcher was able to see in the person of Lesya Ukrainka and her work a type of new Ukrainian man, thirsty for freedom, capable of self-sacrifice for the sake of a great idea. It is significant that it was in the artistic visions of the Ukrainian writer J. Lobodowski that he found those values that were close to him.*

Lobodowski's reflections on the artistic world of Lesya Ukrainka are not just an attempt to evaluate her work. Rather, it is an attempt to promote the name of the Ukrainian author and her creative work in Polish society. The significance of J. Lobodowski's work on Lesya Ukrainka's work lies in the fact that the researcher, unlike Soviet literary critics, was not biased, which allowed him to actualize such problematic

© Л. В. Маркуляк

nodes of the writer's work that Ukrainian literary-critical thought could not consider under Soviet censorship. Therefore, for a long time Lesya Ukrainka in mainland Soviet Ukraine was a singer of dawn lights, a revolutionary (almost Bolshevik), and her work reached readers in a dosed form, without topics irritating to the vigilant censor. Let us recall at least the banned dramatic poem "Boyarynya", about which J. Lobodovsky wrote in 1938 and which "returned" to the Ukrainian reader in the 90s of the twentieth century after the restoration of Ukrainian independence.

As we can see, J. Lobodowsky's national-existential interpretation of Lesya Ukrainka's work prevails. And this is quite natural, because the Polish researcher is close to the Ukrainian problems he was concerned with, trying to intellectually influence the understanding between the two peoples and eliminate the stereotypes about the provinciality of Ukrainian literature that prevailed in Polish society.

Of course, one can find common ground in the ideological views of both poets, in the wandering plots inherent in their poetic work, in understanding the importance of translations of works of world literature, which led to the emergence of many interpretations. However, these many kinships highlight the circumstance that unites Lesya Ukrainka and J. Lobodowsky: they contributed to Ukraine's entry into the European cultural paradigm. Ukrainian writer – in the early twentieth century and Polish artist – three decades later, in the prewar decade. Since J. Lobodowsky translated Lesya Ukrainka's poetry, we see the prospect of further research in a detailed analysis of his poetic interpretation of the works of the Ukrainian author.

Keywords: *creativity, motive, nostalgia, existence, interpretation, historical and cultural discourse, national consciousness.*